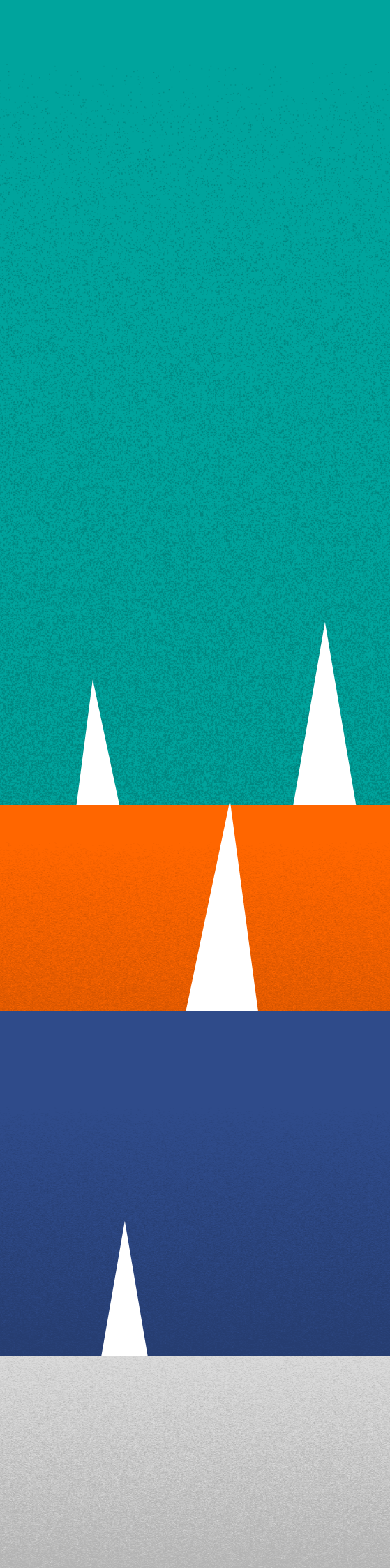

ZADBAJMY O SWOJĄ PRZYSZŁOŚĆ

OSZCZĘDZANIE NA EMERYTURĘ PO NOWEMU

Szanowni Państwo,

wszyscy będziemy w przyszłości emerytami i chcielibyśmy, aby jakość naszego życia nie uległa pogorszeniu po ustaniu aktywności zawodowej. Żyjemy coraz dłużej, dzięki czemu zwiększył się również czas pozostawania na emeryturze. Zmiany demograficzne w Polsce, których wynikiem jest starzenie się społeczeństwa, budzą obawy o wydolność dotychczasowego systemu emerytalnego, opartego na solidarności międzypokoleniowej. Wyzwaniem dla każdego Polaka jest więc zgromadzenie dodatkowych oszczędności, które pozwolą mu na godne życie po ustaniu aktywności zawodowej.

Polski rynek finansowy oferuje dziś wiele możliwości długoterminowego oszczędzania. Wprowadzany obecnie przez rząd program Pracowniczych Planów Kapitałowych opiera się na trzech źródłach finansowania: pracowniku, pracodawcy i państwie. Oszczędności uczestników Programu będą zarządzane przez instytucje finansowe z zachowaniem najwyższej staranności. PPK wyróżnia też to, że uczestnictwo w Programie jest dobrowolne a środki uczestników są i pozostaną ich prywatną własnością.

Wierzę, że oszczędności zgromadzone przez kilkadziesiąt lat aktywności zawodowej będą stanowić istotny dodatek do naszych emerytur z I filara emerytalnego.

Na emeryturę można również gromadzić kapitał na Indywidualnych Kontach Emerytalnych i Indywidualnych Kontach Zabezpieczenia Emerytalnego. Zachęty podatkowe pozwolą zaoszczędzić pieniądze, które zamiast trafić do fiskusa, zostaną w naszych kieszeniach.

Filarem wspierającym system prywatnych oszczędności emerytalnych mogą być również inwestycje w papiery wartościowe notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych

w Warszawie S.A. Obecnie na rynku regulowanym są notowane akcje około 460 spółek, co daje możliwość budowy zdywersyfikowanego portfela dla długoterminowego pomnażania oszczędności. Jednak takie inwestowanie, ze względu na jego specyfikę i cel, wymaga zachowania najwyższej staranności, do czego niezbędna jest wiedza finansowa, informacje, praca i czas. A może inwestować w koniunkturę na giełdzie, której miarą są wartości indeksów giełdowych? Taką możliwość dają fundusze notowane na GPW, tzw. ETFy (ang. Exchange Traded Funds) oparte na wiodących indeksach warszawskiej, niemieckiej i amerykańskiej giełdy.

Każdy, kto chciałby powierzyć długoterminowe zarządzanie swoim portfelem specjalistom, ma do dyspozycji także liczne fundusze inwestycyjne, stosujące różnorodne strategie zarządzania aktywami. Spośród nich można wybrać takie, które mogą uzyskać zadowalającą stopę zwrotu przy ograniczonym ryzyku inwestycyjnym.

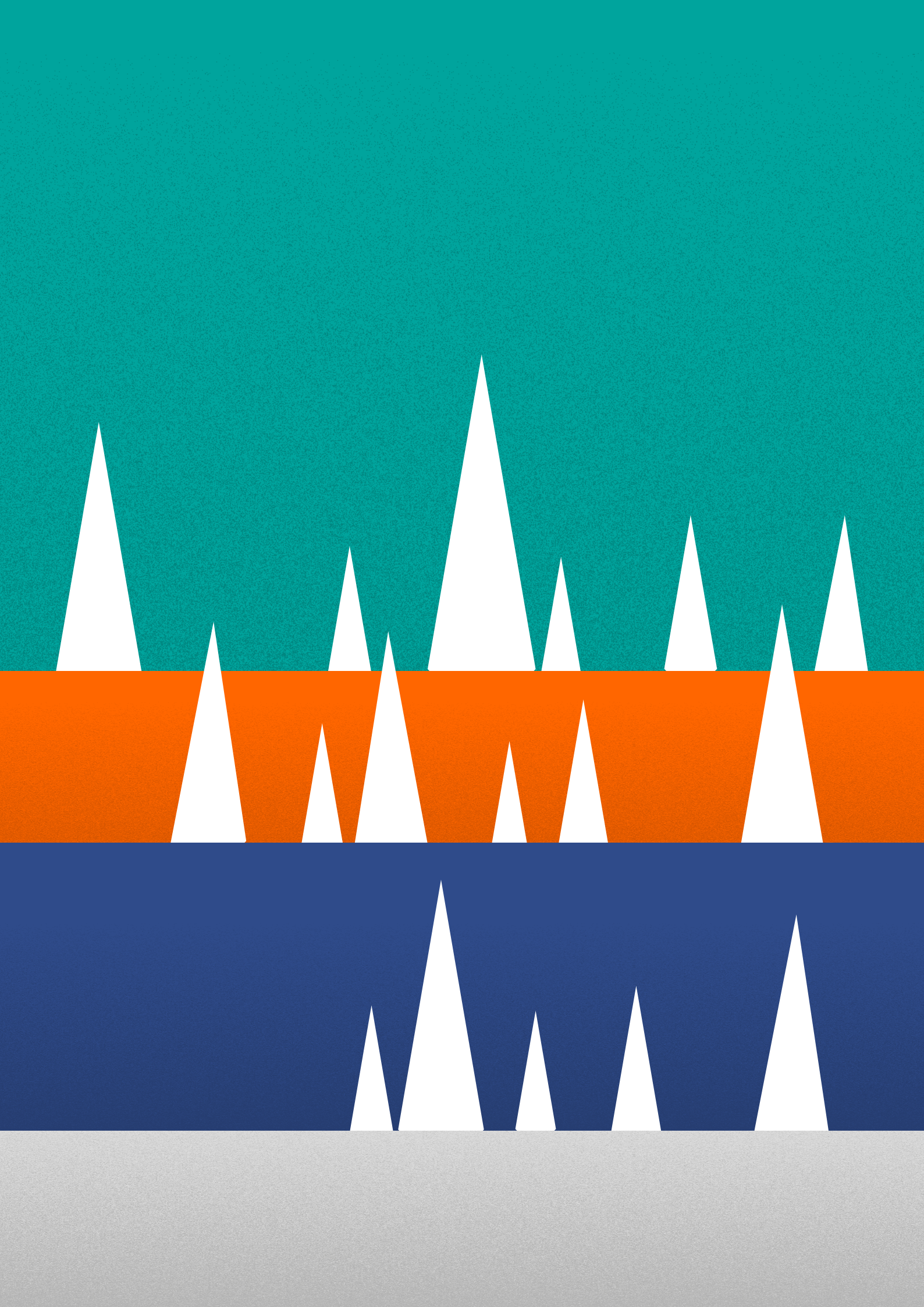
Do najbezpieczniejszych sposobów gromadzenia oszczędności należy zakup obligacji skarbowych rządu polskiego. Dają one stosunkowo niską stopę zwrotu, pokrywającą spadek wartości pieniądza, jednak biorąc pod uwagę dobrą kondycję polskiej gospodarki, ryzyko inwestycyjne jest niewielkie.

Bez względu na to, jaką formę oszczędzania wybierzemy, kluczowe znaczenie ma czas oszczędzania. Nie warto więc zwlekać z rozpoczęciem odkładania dodatkowych środków na emeryturę, ale zacząć już dziś, bowiem zawsze sprzyjać nam będzie magia procentu składanego.

Oddając w Państwa ręce niniejszą broszurę wierzę, że każdy znajdzie w niej sposób na zapewnienie sobie godnej jesieni życia.

Dr Marek Dietl

Prezes Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

4 ROZDZIAŁ 1 PRACOWNICZE PLANY KAPITAŁOWE

Wyzwanie naszych czasów	2
Racjonalna decyzja	3
Kto musi utworzyć PPK?	3
Dwie umowy	4
Dla kogo PPK?	4
Trzy źródła finansowania	5
Pomnażanie pieniędzy przyszłych emerytów	6
Wypłata oszczędności z PPK	8
Sytuacje nadzwyczajne, ale możliwe	8
Korzyści podatkowe	9
Przykładowa emerytura z PPK	10

12 ROZDZIAŁ 2 INDYWIDUALNE KONTA

Indywidualne Konta Emerytalne i Indywidualne Konta Zabezpieczenia Emerytalnego	14
Nowe IKE zamiast OFE	17

20 ROZDZIAŁ 3 NA EMERYTURĘ INACZEJ

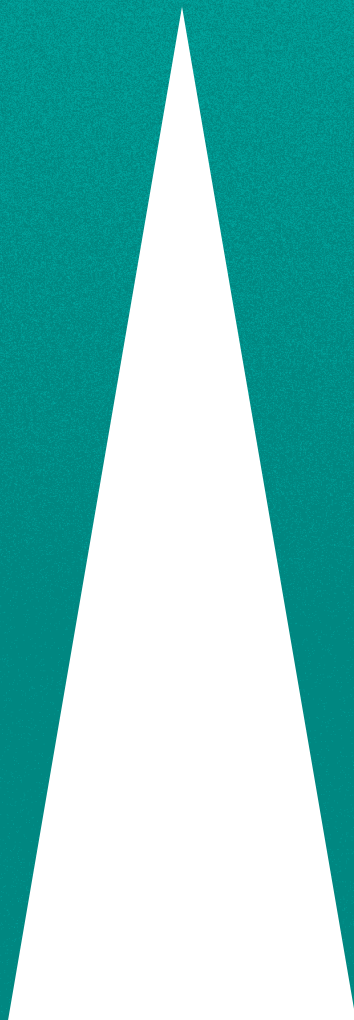
Obligacje skarbowe	22
Lokaty bankowe	23
Fundusze inwestycyjne	23
Akcje na giełdzie dla odważnych	24
Wartość pieniądza w czasie	24

26 SŁOWNIK

ROZDZIAŁ 1

PRACOWNICZE PLANY KAPITAŁOWE

WSZYSTKO, CO CHCIAŁBYŚ WIEDZIEĆ O PPK, ALE BOISZ SIĘ ZAPYTAĆ...

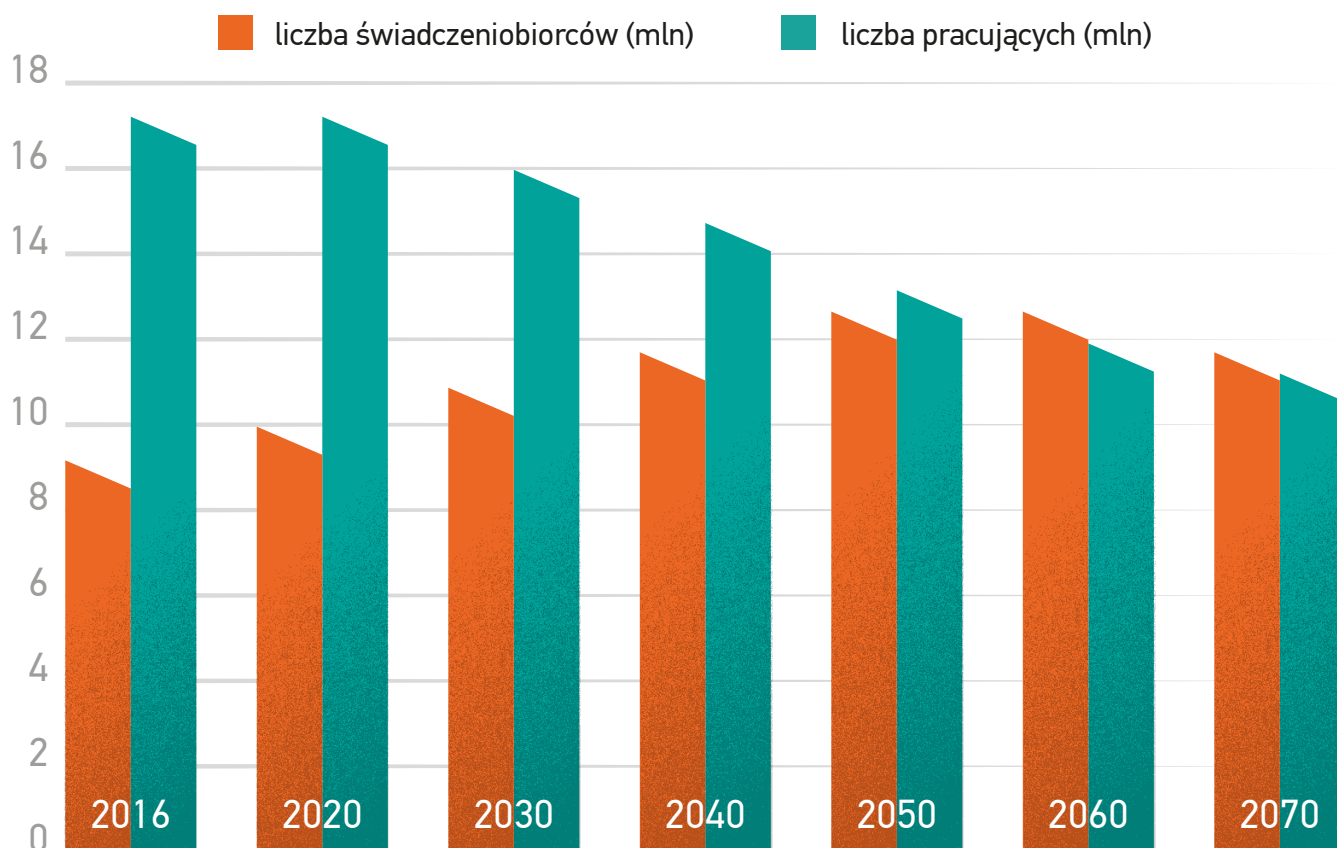
Pracownicze Plany Kapitałowe to powszechny system długoterminowego oszczędzania na dodatkową emeryturę, gdzie oszczędności tworzone są wspólnie przez pracowników, pracodawców i państwo. Środki zgromadzone na rachunkach uczestników PPK są ich prywatną własnością i podlegają dziedziczeniu.

1. WYZWANIE NASZYCH CZASÓW

Zmiany demograficzne na świecie i ich konsekwencje, w tym wzrost obciążenia osobami starszymi oraz zmiany proporcji między czasem aktywności zawodowej a okresem pobierania emerytury rodzi obawy o stabilność systemów emerytalnych w przyszłości. Najważniejsze dwa czynniki, które przyczyniają się do starzenia demograficznego, to spadek współczynnika dzietności i wydłużanie się przeciętnego dalszego trwania życia. W efekcie rośnie udział seniorów w populacji, a tym samym liczba potencjalnych beneficjentów systemu emerytalnego, której towarzyszy spadek liczby płacących składki do systemu. Wraz z wydłużaniem się przeciętnego dalszego czasu trwania życia rośnie okres pobierania emerytury. Problem ten dotyka również Polski a w przyszłości sytuacja może się pogarszać.

Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym wyniósł w 2017 roku 21%, wobec 15% na początku tego stulecia, a liczba emerytów pobierających emeryturę z pozarolniczego systemu emerytalnego wzrosła w tym okresie z 4,6 mln do 6,4 mln., natomiast przeciętna emerytura wzrosła dwukrotnie. Według Komisji Europejskiej stopa zastąpienia (relacja przeciętnej emerytury do przeciętnej płacy otrzymywanej w trakcie okresu aktywności zawodowej) spadnie w Polsce z 48,5% w 2016 roku do 27,3% w 2050 roku. Starzenie się naszego społeczeństwa postępuje szybko i za około 30 lat liczba emerytów zrówna się z liczbą osób pracujących, a ogólna stopa zastąpienia będzie jedną z najniższych w Europie, co spowoduje istotny spadek emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS). Dla osób, które nie zgromadzą samodzielnie dodatkowych oszczędności, będzie to oznaczało drastyczne obniżenie jakości życia po ustaniu aktywności zawodowej.

Prognoza liczby pracujących i świadczeniobiorców w Polsce (mln)

Źródło: Komisja Europejska, The 2018 Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Members States (2016-2070).

2. RACJONALNA DECYZJA

Aby zapobiec przyszłym problemom systemu emerytalnego polski rząd podjął decyzję o ustanowieniu Pracowniczych Planów Kapitałowych (PPK), które mają zachęcić Polaków do systematycznego gromadzenia oszczędności z przeznaczeniem na wypłatę emerytury po osiągnięciu 60 roku życia oraz na inne ważne życiowo cele.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady tworzenia i działania PPK jest Ustawa o PPK.

Nadzór nad działalnością PPK w zakresie zgodności z prawem oraz interesem uczestników systemu sprawuje Komisja Nadzoru Finansowego a aktywa funduszy są przechowywane w banku pełniącym funkcję depozytariusza. Ewidencja PPK jest prowadzona przez Polski Fundusz Rozwoju S.A.

Oszczędności na rachunkach uczestników PPK są pomnażane w drodze inwestowania na rynku finansowym przez instytucje finansowe – **fundusze zdefiniowanej daty**, które są zarządzane i reprezentowane przez podmioty wpisane do ewidencji PPK.

Instytucją finansową może być:

- Fundusz Inwestycyjny, zarządzany przez Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych (TFI);
- Fundusz Emerytalny, zarządzany przez Powszechne Towarzystwo Emerytalne (PTE) lub Pracownicze Towarzystwo Emerytalne (PrTE);
- Zakład Ubezpieczeń.

Wynagrodzenie dla podmiotu zarządzającego funduszem zdefiniowanej daty może wynieść nie więcej niż 0,5% wartości aktywów netto tego funduszu w skali roku. Ponadto podmiotowi zarządzającemu przysługuje dodatkowe wynagrodzenie - do 0,1% wartości aktywów netto funduszu w skali roku, pod warunkiem osiągnięcia przez fundusz na ostatni dzień wyceny w listopadzie w danym roku stopy zwrotu na poziomie nie niższym niż 75% najwyższych stóp zwrotu w ramach funduszy tej samej zdefiniowanej daty.

3. KTO MUSI UTWORZYĆ PPK?

Utworzenie i prowadzenie PPK jest obowiązkiem każdego podmiotu zatrudniającego co najmniej jedną osobę, podlegającą obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu. Podmioty, na których spoczywa ustawowy obowiązek tworzenia PPK to:

- jednostki organizacyjne lub osoby fizyczne, zawierające z pracownikami umowy o pracę w oparciu o ustawę kodeks pracy, z wyjątkiem pracowników przebywających na urloпах górniczych i urloпах dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla oraz młodocianych;
- nakładcy zatrudniający pracowników w oparciu o przepisy wykonawcze do ustawy kodeks pracy;
- rolnicze spółdzielnie produkcyjne lub spółdzielnie kółek rolniczych działające na podstawie ustawy prawo spółdzielcze;
- zleceniodawcy zawierający umowy zlecenia;
- podmioty wynagradzające członków rady nadzorczej z tytułu pełnienia tych funkcji.

Z obowiązku tworzenia PPK są zwolnione następujące podmioty:

- mikroprzedsiębiorcy, jeżeli wszystkie osoby zatrudnione złożą deklarację o rezygnacji z uczestnictwa w PPK;
- samozatrudnieni, czyli osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą, o ile nie zatrudniają osób będących osobami zatrudnionymi w rozumieniu ustawy o PPK;

- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zatrudniające w zakresie niezwiązanym z tą działalnością osoby fizyczne, w zakresie niezwiązanym z działalnością gospodarczą tych osób (np. pomoc domowa);
- podmioty, które w dniu objęcia ich przepisami ustawy o PPK naliczają i odprowadzają składki podstawowe do PPE w wysokości co najmniej 3,5% wynagrodzenia i w których do PPE przystąpiło co najmniej 25% osób zatrudnionych.

4. DWIE UMOWY

Aby utworzyć PPK, podmiot zatrudniający zawiera z instytucją finansową Umowę o zarządzanie PPK oraz Umowę o prowadzenie PPK. Wybór instytucji finansowej następuje po konsultacjach z reprezentacją osób zatrudnionych, np. związkiem zawodowym.

Umowa o zarządzanie PPK powinna być zawarta bez względu na liczbę pracowników przystępujących do PPK, nawet jeśli żaden z pracowników nie wyraził zgody na uczestnictwo w PPK. Ostateczny termin zawarcia tej umowy - nie później niż 10 dni roboczych przed upływem terminu zawarcia umowy o prowadzenie PPK.

Umowa o prowadzenie PPK powinna być zawarta w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po upływie 3 miesięcy od dnia powstania obowiązku tworzenia PPK. Załącznikiem do tej umowy jest lista osób przystępujących do PPK.

Terminy zawierania Umów przedstawiono w poniżej:

Etapy wprowadzania PPK

LICZBA PRACOWNIKÓW	DATA ROZPOCZĘCIA OBOWIĄZYWANIA USTAWY DLA DANEGO PODMIOTU	TERMIN ZAWARCIA UMOWY O ZARZĄDZANIE PPK	TERMIN ZAWARCIA UMOWY O PROWADZENIE PPK
Co najmniej 250 wg stanu na 31.12.2018	1.07.2019	25.10.2019	12.11.2019
50 – 249 wg stanu na 30.06.2019	1.01.2020	24.04.2020	11.05.2020
20 – 49 wg stanu na 31.12.2019	1.07.2020	27.10.2020	10.11.2020
Mniej niż 20 wg stanu na 30.06.2020	1.01.2021	23.04.2021	10.05.2021
Jednostki sektora publicznego	1.01.2021	26.03.2021	10.04.2021

Źródło: Ustawa o PPK

5. DLA KOGO PPK?

Podmiot zatrudniający zapisuje automatycznie do PPK wszystkie osoby zatrudnione, które ukończyły 18 lat i nie przekroczyły 55 roku życia, podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym. Uczestnikami PPK mogą być:

- pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę;
- osoby fizyczne wykonujące pracę nakładczą, które ukończyły 18 rok życia;
- osoby fizyczne, które ukończyły 18 rok życia, wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług;
- członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych lub spółdzielni kółek rolniczych;
- członkowie rad nadzorczych wynagradzani z tytułu pełnienia tych funkcji.

Podmiot zatrudniający jest zobowiązany zapisać do PPK również osoby przebywające na urloпах wychowawczych lub pobierające zasiłek macierzyński, lub zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego. Jednak wpłaty do PPK będą dokonywane po ich powrocie do pracy.

Osoba, która ukończyła 55 rok życia, ale nie ukończyła 70 roku życia, może wnioskować do podmiotu zatrudniającego o przystąpienie do PPK pod warunkiem, że w okresie ostatnich 12 miesięcy była zatrudniona w tym podmiocie łącznie przez co najmniej 3 miesiące.

Jednym z fundamentalnych założeń PPK jest dobrowolność oszczędzania, co oznacza, że można zrezygnować z przystąpienia do programu lub zrezygnować w każdej chwili z kontynuacji tej formy oszczędzania. Ponadto co 4 lata deklaracja o rezygnacji z PPK powinna być odnawiana, inaczej podmiot zatrudniający automatycznie zapisze pracownika do PPK.

6. TRZY ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Oszczędności w PPK są tworzone wspólnie przez: uczestników PPK, podmioty zatrudniające oraz państwo. Uczestnik PPK i podmiot zatrudniający są zobowiązani dokonywać wpłat podstawowych. Ponadto mogą oni też wносить dobrowolne wpłaty dodatkowe. Wysokość wpłat ustala się jako procent wynagrodzenia. Dodatkowo osoba przystępująca do PPK otrzymuje od państwa wpłatę powitalną 250 zł oraz w następnych latach dopłaty roczne w kwocie 240 zł każda.

Schemat finansowania PPK

Źródło: Ustawa o PPK

Uczestnicy PPK dokonują wpłat na swoje rachunki bez względu na osiągnięty w danym roku przychód. Natomiast obowiązuje limit wpłat i dopłat możliwych do dokonania na wszystkie rachunki uczestnika PPK, który stanowi w danym roku kalendarzowym równowartość w złotych kwoty 50 tys. USD.

Pracownik może w dowolnym momencie zdecydować o zmianie wysokości wpłaty dodatkowej lub rezygnacji z jej wpłacania, składając podmiotowi zatrudniającemu deklarację w tej sprawie.

Jeżeli łączne wynagrodzenie uczestnika PPK otrzymywane z różnych źródeł jest niższe od 120% minimalnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, wówczas jego wpłata podstawowa może zostać obniżona do 0,5% wynagrodzenia brutto.

Wpłata dodatkowa podmiotu zatrudniającego jest dobrowolna i może być zróżnicowana wśród pracowników, w zależności np. od stażu, zajmowanego stanowiska, wieku czy wysokości wynagrodzenia. Podmiot zatrudniający może w każdej chwili taką wpłatę zmienić lub odwołać. Wpłata dodatkowa stanowi bonus dla pracowników, co pozwala podmiotowi zatrudniającemu pozytywnie wyróżnić się na rynku pracy.

Wpłaty finansowane przez podmiot zatrudniający nie są dodawane do wynagrodzenia stanowiącego podstawę ustalenia wysokości obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Wpłata powitalna od państwa przysługuje osobie, która przez co najmniej 3 pełne miesiące kalendarzowe jest uczestnikiem PPK i za co najmniej 3 miesiące dokonano wpłat podstawowych przez nią finansowanych.

Dopłatę roczną od państwa otrzymają natomiast uczestnicy PPK, jeżeli dokonane przez nich wpłaty podstawowe i dodatkowe w danym roku stanowią co najmniej 3,5% sześciokrotności minimalnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku, za który ta dopłata jest należna. Uczestnicy PPK o niższych dochodach, wpłacający mniej niż 2% kwoty wynagrodzenia, aby otrzymać roczną dopłatę od państwa muszą zgromadzić co najmniej 25% powyższej kwoty.

Za dany rok kalendarzowy uczestnik PPK może nabyć prawo tylko do jednej dopłaty rocznej od państwa, niezależnie od liczby prowadzonych dla niego rachunków PPK.

Wpływy roczne na rachunek PPK min-max dla wynagrodzenia 5.000 zł

Wpłata podstawowa uczestnika PPK	Wpłata dodatkowa uczestnika PPK	Wpłata podstawowa podmiotu zatrudniającego	Wpłata dodatkowa podmiotu zatrudniającego	Dopłata roczna państwa	RAZEM
2%	0%	1,5%	0%		
12x100 zł	12x0 zł	12x75 zł	12x0 zł	1x240 zł	2.340 zł
Wpłata podstawowa uczestnika PPK	Wpłata dodatkowa uczestnika PPK	Wpłata podstawowa podmiotu zatrudniającego	Wpłata dodatkowa podmiotu zatrudniającego	Dopłata roczna państwa	RAZEM
2%	2%	1,5%	2,5%		
12x100 zł	12x100 zł	12x75 zł	12x125 zł	1x240 zł	5.040 zł

Źródło: Opracowanie własne

7. POMNAŻANIE PIENIĘDZY PRZYSZŁYCH EMERYTÓW

Środki zgromadzone w PPK są lokowane przez fundusze zdefiniowanej daty zgodnie z interesem uczestników PPK w celu osiągnięcia jak najlepszej efektywności inwestycji z uwzględnieniem zasad ograniczania ryzyka inwestycyjnego.

Co do zasady każdy uczestnik PPK zostanie przypisany do funduszu zdefiniowanej daty właściwego dla jego wieku.

Człowiek młody jest zdolny podjąć większe ryzyko, więc przypisany mu fundusz zawiera wysoki udział instrumentów udziałowych (np. akcji). Instrumenty te posiadają wysoki potencjał zarabiania, ale charakteryzują się także wysokim poziomem ryzyka inwestycyjnego. Z wiekiem uczestnika PPK poziom ryzyka inwestycyjnego funduszu jest obniżany, poprzez redukcję udziału instrumentów bardziej ryzykownych i zwiększanie udziału instrumentów bardziej bezpiecznych (dłużnych papierów wartościowych). Po osiągnięciu przez fundusz jego zdefiniowanej daty ryzyko inwestycyjne będzie zredukowane do poziomu, który zapewnia ochronę zgromadzonych oszczędności i realizację wypłat zleconych przez uczestnika PPK. Na przykład fundusz przypisany Kowalskiemu, który ma 30 lat, będzie posiadać w aktywach 70% akcji oraz 30% dłużnych papierów wartościowych. Z kolei fundusz Nowaka, będącego w wieku 61 lat, będzie posiadać 15% akcji oraz 85% dłużnych papierów wartościowych.

Oszczędności zebrane na indywidualnych rachunkach uczestników PPK są ich prywatną własnością - mogą być w każdej chwili wypłacone i podlegają dziedziczeniu.

Fundusz zdefiniowanej daty może lokować środki w aktywa denominowane w złotych lub w walutach innych państw członkowskich Unii Europejskiej oraz państw należących do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Łączna wartość lokat aktywów funduszu w aktywach denominowanych w walutach obcych nie może przekroczyć 30% wartości tych aktywów.

Limity inwestycyjne funduszy zdefiniowanej daty

	OKRES	CZĘŚĆ UDZIAŁOWA %	CZĘŚĆ DŁUŻNA %
od utworzenia funduszu do 20 lat przed 60 rokiem życia		60-80	20-40
20 lat przed 60 rokiem życia		40-70	30-60
10 lat przed 60 rokiem życia		25-50	50-75
5 lat przed 60 rokiem życia		10-30	70-90
po osiągnięciu 60 roku życia		maks. 15	min. 85

Źródło: Ustawa o PPK

Uczestnik PPK może dokonać konwersji lub zamiany środków zgromadzonych w funduszu zdefiniowanej daty właściwym dla jego wieku na jednostki uczestnictwa innych funduszy zdefiniowanej daty, które bardziej odpowiadają jego oczekiwaniom inwestycyjnym oraz akceptowalnemu ryzyku.

Zmiana funduszu zdefiniowanej daty może być przeprowadzana wielokrotnie, ale w danym roku kalendarzowym tylko dwie konwersje lub zamiany są nieodpłatne. Ponadto uczestnik PPK może określić udziały wpłat do kilku funduszy zdefiniowanej daty.

W przypadku zmiany podmiotu zatrudniającego, uczestnik PPK może dokonać wypłaty transferowej do funduszu zdefiniowanej daty w PPK prowadzonym przez nowy podmiot zatrudniający.

8. WYPŁATA OSZCZĘDNOŚCI Z PPK

Z chwilą ukończenia 60 roku życia uczestnika PPK rozpoczyna się proces wypłat bez względu na jego status zawodowy oraz płeć. Na wniosek złożony przez uczestnika do 25% zgromadzonych oszczędności zostanie wypłaconych mu jednorazowo. Pozostałe oszczędności będą wypłacane mu w co najmniej 120 miesięcznych ratach.

Uczestnik PPK może złożyć wniosek o jednorazową wypłatę większej kwoty lub wypłatę pozostałych oszczędności w mniejszej liczbie rat, ale wiąże się to z obowiązkiem zapłaty podatku od zysków kapitałowych.

Można też wypłacić środki w formie świadczenia małżeńskiego w co najmniej 120 ratach.

Wypłata oszczędności jest też możliwa przed osiągnięciem wieku 60 lat:

- w przypadku poważnej choroby uczestnika PPK, jego małżonka lub dziecka - do 25% środków, bez obowiązku ich zwrotu;
- w celu pokrycia wkładu własnego w związku z zaciągnięciem kredytu na budowę lub przebudowę jednego budynku mieszkalnego, lub zakup jednego mieszkania albo gruntu przed ukończeniem 45 roku życia - do 100 % posiadanych środków z obowiązkiem ich zwrotu w ciągu 15 lat.

Uczestnik PPK może też wycofać oszczędności przed 60 rokiem życia. Jednak wiąże się to z obowiązkiem zapłaty podatku:

Przepływy finansowe związane z wycofaniem oszczędności

WYCOFANIE OSZCZĘDNOŚCI PRZED UKOŃCZENIEM 60 ROKU ŻYCIA	
30% środków finansowanych przez podmiot zatrudniający jest przekazywanych na konto uczestnika PPK w FUS i jest ewidencjonowane jako składka na ubezpieczenie emerytalne.	<p>Uczestnik PPK otrzymuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 70% środków z wpłat finansowanych przez podmiot zatrudniający, po pomniejszeniu o podatek od zysków kapitałowych oraz ➤ 100% środków z własnych wpłat, po pomniejszeniu o podatek od zysków kapitałowych.
Całość środków otrzymanych od państwa jest przekazywana do Funduszu Pracy w ZUS.	

9. SYTUACJE NADZWYCZAJNE, ALE MOŻLIWE

9.1 DZIEDZICZENIE

Po śmierci uczestnika PPK (bez względu na jego wiek) zgromadzone w PPK środki podlegają wypłacie transferowej do PPK, IKE lub PPE osoby uprawnionej, lub podlegają wypłacie w formie pieniężnej.

Uczestnik PPK może wskazać instytucji finansowej w formie pisemnej, imiennie jedną lub więcej osób fizycznych, które będą uprawnione po jego śmierci do otrzymania środków zgromadzonych na jego rachunku PPK. Jeżeli osoba uprawniona zmarła przed śmiercią uczestnika PPK, wówczas należy jej udział przypadnie w równych częściach pozostałym osobom wskazanym. Jeżeli uczestnik PPK nie wskaże osób uprawnionych, wówczas podział jego środków następuje zgodnie z prawem spadkowym.

Jeżeli w chwili śmierci uczestnik PPK pozostawał w związku małżeńskim, instytucja finansowa dokonuje wypłaty transferowej połowy środków zgromadzonych na rachunku PPK zmarłego uczestnika na rachunek PPK, IKE lub PPE małżonka zmarłego uczestnika, albo na jego wniosek w formie pieniężnej.

9.2 ROZWÓD

Środki zgromadzone na rachunku uczestnika PPK podlegają wspólności małżeńskiej, o ile nie ustanowiono rozdzielności majątkowej.

W przypadku rozwodu albo unieważnienia małżeństwa, środki zgromadzone na rachunku uczestnika PPK przypadające byłemu małżonkowi w wyniku podziału majątku wspólnego małżonków, są przekazywane w formie wypłaty transferowej na rachunek PPK byłego małżonka. Jeżeli byłym małżonkiem nie jest uczestnikiem PPK, wówczas przypadające mu środki podlegają zwrotowi w formie pieniężnej albo są przekazywane w formie wypłaty transferowej na wskazany rachunek terminowej lokaty oszczędnościowej lub na rachunek lokaty terminowej prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej - pod warunkiem ich wypłaty po osiągnięciu 60 roku życia.

10. KORZYŚCI PODATKOWE

W myśl ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT), zwolnione z opodatkowania podatkiem dochodowym (zwolnienia przedmiotowe) są:

- A. wpłaty (podstawowa i dodatkowa) finansowane przez uczestnika PPK;
- B. wpłata powitalna i kwoty dopłat rocznych otrzymane od państwa;
- C. kwoty wypłacane małżonkowi zmarłego uczestnika PPK lub jego spadkobiercom;
- D. wypłata transferowa do drugiego PPK;
- E. dochody z tytułu uczestnictwa w PPK, w związku z:
 - ▶ wypłatą środków zgromadzonych na rachunku PPK przez uczestnika PPK po osiągnięciu przez niego 60 roku życia,
 - ▶ gromadzeniem środków na rachunku w PPK,
 - ▶ wypłatą transferową środków zgromadzonych w PPK.

Wpłaty (podstawowa i dodatkowa) finansowane przez podmiot zatrudniający stanowią przychód uczestnika PPK podlegający opodatkowaniu podatkiem od osób fizycznych. W związku z tym podmiot zatrudniający jest zobowiązany pobierać od nich z wynagrodzenia uczestnika PPK i odprowadzić do urzędu skarbowego zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych. W przypadku uczestnika PPK poniżej 26 roku życia, którego przychód nie przekroczył 85.528 zł w roku podatkowym, podatek dochodowy naliczony od wpłat finansowanych przez podmiot zatrudniający wynosi 0 zł.

Dochody uczestnika PPK są obciążone zryczałtowanym podatkiem od zysków kapitałowych w sytuacji gdy:

- ▶ jednorazowa wypłata dokonywana po osiągnięciu 60 roku życia uczestnika przekracza 25% zgromadzonych oszczędności;
- ▶ uczestnik po osiągnięciu 60. roku życia złoży wniosek o wypłatę oszczędności w liczbie miesięcznych rat mniejszej niż 120.

Podatkowi od zysków kapitałowych nie będzie podlegała wypłata do 25% zgromadzonych oszczędności w razie poważnej choroby uczestnika PPK przed ukończeniem 60. roku życia, jak również choroby jego małżonka lub dziecka.

11. PRZYKŁADOWA EMERYTURA Z PPK

- Wiek uczestnika PPK na początku oszczędzania – 35 lat
- Wiek uczestnika PPK po zakończeniu oszczędzania – 60/65 lat
- Obecne miesięczne wynagrodzenie uczestnika PPK – 5.000 zł
- Podstawowa miesięczna wpłata dokonywana przez uczestnika PPK – 2%
- Wpłata dokonywana przez podmiot zatrudniający – 1,5%
- Jednorazowa wypłata po zakończeniu oszczędzania – 25%
- Roczny wzrost wynagrodzenia – 2,8%
- Roczna średnia stopa zwrotu z inwestycji w okresie oszczędzania – 3,0%
- Roczna średnia stopa zwrotu z inwestycji w okresie wypłat – 2,25%
- Okres wypłat po zakończeniu oszczędzania – 10 lat (120 miesięcy)

Porównanie dwóch wariantów oszczędzania

WYSZCZEGÓLNIENIE	KONIEC OSZCZĘDZANIA W WIEKU:	
	60 LAT	65 LAT
Wpłaty uczestnika PPK	51.237 zł	65.854 zł
Wpłaty podmiotu zatrudniającego	40.989 zł	52.683 zł
Dopłaty ze strony państwa	6.250 zł	7.450 zł
Suma zgromadzonych środków na rachunku PPK na koniec oszczędzania	141.638 zł	194.185 zł
Wypłata jednorazowa 25%	35.409 zł	48.546 zł
Miesięczna emerytura z PPK	977 zł	1.340 zł

Źródło: Obliczenia przeprowadzono z wykorzystaniem kalkulatora znajdującego się na stronie internetowej www.mojeppk.pl.

Przykład ten pokazuje, jak ważną rolę dla wysokości przyszłej emerytury odgrywa czas trwania oszczędzania – jego wydłużenie o 5 lat spowodowało, że kwota emerytury wzrosła nominalnie o 37%.

**SZKOŁA
GIEŁDOWA**

Fundacja GPW
zaprasza do Szkoły Giełdowej na kurs

PODSTAWY INWESTOWANIA NA GIEŁDZIE

DLA POCZĄTKUJĄCYCH
DLA ZAAWANSOWANYCH

**FUNDACJA
GPW**

WWW.GPW.PL/SZKOLA-GIELDOWA

Warunkiem uczestnictwa w kursie jest:

- ▶ Wypełnienie i wysłanie formularza zgłoszeniowego znajdującego się na stronie internetowej wybranego ośrodka. Rejestracja jest możliwa przez www.gpw.pl/szkola-gieldowa.
- ▶ Wniesienie opłaty. Wpłaty należy dokonać na konto podane na stronie internetowej.

ROZDZIAŁ 2

INDYWIDUALNE KONTA

Oszczędności na emeryturę można gromadzić także w ramach kont indywidualnych. Stanowią one element trzeciego filaru systemu emerytalnego, który oferuje uczestnikom wymierne korzyści podatkowe.

1. INDYWIDUALNE KONTA EMERYTALNE I INDYWIDUALNE KONTA ZABEZPIECZENIA EMERYTALNEGO

1.1 COŚ DLA INDYWIDUALISTÓW

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o indywidualnych kontach emerytalnych dała zielone światło dla tworzenia Indywidualnych Kont Emerytalnych (IKE) będących elementem III filaru systemu emerytalnego. IKE nie tylko umożliwiają gromadzenie indywidualnych oszczędności emerytalnych, ale również są panaceum na problemy osób, które będąc uczestnikami Pracowniczych Programów Emerytalnych (PPE), po zmianie pracodawcy nie mogą kontynuować gromadzenia oszczędności emerytalnych w tej formie, jeżeli nowy podmiot zatrudniający nie prowadzi takiego programu. Zgodnie z ustawą o PPE pracownik nie może dokonać wypłaty ani zwrotu oszczędności do czasu osiągnięcia 60 roku życia lub uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych. Jednocześnie pracownik nie może wносить dodatkowych składek do programu PPE. Środki pracownika pozostają w programie PPE byłego pracodawcy i są dalej inwestowane przez instytucję finansową.

Dzięki wprowadzeniu IKE oszczędności emerytalne mogą być transferowane w obie strony, zarówno z PPE na IKE, jak również z IKE na PPE.

Ustawa z dnia 25 marca 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych wprowadziła zmiany do ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych, poszerzając od dnia 1 stycznia 2012 r. katalog produktów umożliwiających dobrowolne oszczędzanie na emeryturę o Indywidualne Konta Zabezpieczenia Emerytalnego (IKZE).

IKZE w dużej mierze oparte są na rozwiązaniach przyjętych w IKE, jednak różnią się w zakresie opodatkowania i limitów wpłat.

Mimo tego, ulgi podatkowe jakie przysługują oszczędzającym w IKE oraz IKZE, pozwalają nam zaoszczędzić sporo pieniędzy, które zamiast trafić do fiskusa, zostaną w kieszeniach. Trzeba jednak pamiętać, że w przypadku IKE i IKZE nie ma żadnych dopłat ze strony państwa i pracodawcy, które są obecne w PPK.

1.2 SZEROKI WACHLARZ MOŻLIWOŚCI

W przypadku IKE i IKZE każdy podejmuje decyzję o oszczędzaniu z własnej inicjatywy. Wachlarz możliwości oszczędzania w IKE lub IKZE jest szeroki i obejmuje rynek kapitałowy, rynek ubezpieczeniowy i rynek bankowy. Zainteresowany tą formą indywidualnego oszczędzania może podpisać umowę z jedną z następujących instytucji finansowych:

- › funduszem inwestycyjnym;
- › dobrowolnym funduszem emerytalnym;
- › podmiotem prowadzącym działalność maklerską, o świadczenie usług polegających na wykonywaniu zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych i prowadzenie rachunku papierów wartościowych oraz rachunku pieniężnego;
- › zakładem ubezpieczeń prowadzącym ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym;
- › bankiem, o prowadzenie rachunku oszczędnościowego.

Wybierając instytucję finansową należy mieć na względzie, że taka decyzja może mieć istotny wpływ na wysokość potencjalnego zysku i związane z nim ryzyko inwestycyjne.

Uczestnictwo w PPK lub PPE nie wyklucza oszczędzania w IKE/IKZE.

Oszczędzający może wskazać w umowie o prowadzenie IKE lub IKZE jedną lub kilka osób uprawnionych, którym zostaną wypłacone środki w przypadku jego śmierci. Dyspozycja ta może być w każdym czasie zmieniona. Jeżeli takiego wskazania nie ma, wówczas środki przypadają spadkobiercom na zasadach ogólnych.

Środki zgromadzone na IKE i IKZE mogą być obciążone zastawem.

1.3 WPŁATY DOBROWOLNE, ALE Z LIMITEM

Prawo do wpłat na IKE lub IKZE przysługuje każdej osobie fizycznej, mającej nieograniczony obowiązek podatkowy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, która ukończyła 16 lat.

Na takich kontach oszczędności może gromadzić wyłącznie jedna osoba – nie ma możliwości dokonywania wpłat wspólnie, np. z małżonkiem. W danym czasie można oszczędzać tylko na jednym IKE lub IKZE w jednej instytucji finansowej.

Obowiązuje limit wpłat rocznych, który stanowi:

- A. 3-krotność w przypadku IKE;
- B. 1,2-krotność w przypadku IKZE;
- C. 1,8-krotność w przypadku IKZE dla osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą prognozowanego na dany rok przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

Kwota prognozowanego wynagrodzenia na 2019 rok wynosi 4.765 zł. W związku z tym osoba pracująca na etacie może odłożyć do IKE 14.295 zł a do IKZE – 5.718 zł. Prowadzący działalność gospodarczą może wpłacić do IKZE maksymalnie 8.577 zł.

Posiadacz IKE może dokonać wpłaty powyżej ww. limitów, jeżeli transferuje własne środki znajdujące się w PPE w przypadku rozwiązania umowy o pracę.

W przypadku, gdy małoletni będzie osobą uprawnioną do nabycia środków po zmarłym oszczędzającym na IKE, może przetransferować na założone dla niego IKE środki otrzymane w spadku. Jednakże do momentu osiągnięcia pełnoletności lub momentu osiągnięcia dochodów z pracy osoba małoletnia nie może dokonywać wpłat.

1.4 WYPŁATY, ALE W ODPOWIEDNIM CZASIE

Wypłata z IKE lub IKZE może być, w zależności od wniosku oszczędzającego albo osoby uprawnionej, dokonywana jednorazowo albo w ratach.

Wypłata środków zgromadzonych na IKE następuje:

- na wniosek oszczędzającego po osiągnięciu wieku 60 lat, lub
- na wniosek oszczędzającego po nabyciu uprawnień emerytalnych i ukończeniu 55 roku życia oraz spełnieniu warunku dokonywania wpłat na IKE co najmniej w 5 dowolnych latach kalendarzowych albo dokonania ponad połowy wartości wpłat nie później niż na 5 lat przed dniem złożenia wniosku o dokonanie wypłaty,
- w przypadku śmierci oszczędzającego – na wniosek osoby uprawnionej.

Wypłata środków zgromadzonych na IKZE następuje:

- na wniosek oszczędzającego po osiągnięciu wieku 65 lat oraz pod warunkiem dokonywania wpłat na IKZE co najmniej w 5 latach kalendarzowych;
- w przypadku śmierci oszczędzającego – na wniosek osoby uprawnionej.

Wypłata w ratach środków z IKZE następuje przez co najmniej 10 lat. Jeżeli wpłaty były dokonywane przez mniej niż 10 lat, wypłata w ratach może być rozłożona na okres równy okresowi, w jakim dokonywane były wpłaty.

Ustawodawca wprowadził pewne restrykcje. Jeżeli oszczędzający dokonał wypłaty jednorazowej albo wypłaty pierwszej raty, nie może ponownie założyć IKE lub IKZE. Nie może też dokonywać dalszych wpłat na IKE lub IKZE, z którego dokonał wypłaty pierwszej raty.

Oszczędzający ma prawo do zmiany instytucji finansowej prowadzącej jego IKE lub IKZE, dokonując wypłaty transferowej.

1.5 MNIEJ DLA FISKUSA

Prawo zwolnienia podatkowego przysługuje, gdy oszczędności są wycofywane po ukończeniu 60 roku życia w przypadku IKE. Natomiast oszczędzający w IKZE po osiągnięciu 65 lat płacą zryczałtowany podatek, ale mogą odliczyć od podstawy opodatkowania dokonywane wpłaty. Wcześniejsza wypłata rodzi skutki podatkowe.

Co istotne, prawo do preferencji podatkowych przysługuje, gdy oszczędności są gromadzone tylko na jednym IKE lub IKZE.

Zestawienie porównawcze zasad opodatkowania IKE i IKZE zawiera poniższa tabela:

Zasady opodatkowania

	IKE	IKZE
WPŁATY	Brak ulg	Możliwość odliczenia od dochodu wpłat od podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych.
WYPŁATY	Zwolnienie z podatku od zysków kapitałowych w przypadkach, wypłaty oszczędności po ukończeniu 60 roku życia lub nabyciu uprawnień emerytalnych i ukończeniu 55 roku życia pod warunkiem wpłat na IKE co najmniej w 5 dowolnych latach kalendarzowych, albo ponad połowy wartości wpłat na IKE co najmniej 5 lat.	Oszczędności wycofywane po ukończeniu 65 roku życia i pod warunkiem dokonywania wpłat na IKZE w co najmniej 5 latach kalendarzowych opodatkowane są zryczałtowaną stawką 10%.
WCZEŚNIEJSZA WYPŁATA	Podatek od zysków kapitałowych 19%. Jeżeli środki zostały przeniesione z pracowniczego programu emerytalnego, to 30% sumy składek podstawowych wpłaconych do PPE jest przekazywane na indywidualne konto ubezpieczonego w FUS.	Jeżeli wypłata środków nastąpi przed ukończeniem 5 roku oszczędzania i ukończeniem 65 roku życia, należy zapłacić PIT wg obowiązującej w dniu wypłaty skali podatkowej.
DZIEDZICZENIE	Bez podatku od spadków i darowizn oraz podatku od zysków kapitałowych.	Zryczałtowany podatek dochodowy w wysokości 10% od wypłacanej kwoty.

1.6 BEZPIECZEŃSTWO EMERYTA PRZEDE WSZYSTKIM

Nadzór nad prowadzeniem IKE i IKZE przez instytucje finansowe sprawuje Komisja Nadzoru Finansowego. Podmioty te są zobowiązane spełniać odpowiednie wymogi, gwarantujące bezpieczeństwo powierzonych im środków. Obowiązki w zakresie dbałości o bezpieczeństwo gromadzonych aktywów i interesów uczestników funduszy powierzone są bankowi depozytariuszowi. Jeżeli dojdzie do likwidacji lub niewypłacalności instytucji finansowej, lub zaprzestanie ona swej działalności, posiadacze IKE i IKZE nie stracą swych oszczędności. W takiej sytuacji:

- A. Instytucja finansowa lub
- B. zarząd komisaryczny, syndyk, lub
- C. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w przypadku ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego, lub
- D. Bankowy Fundusz Gwarancyjny w przypadku rachunku bankowego - dokonuje wypłaty transferowej zgromadzonych środków na wskazane przez oszczędzającego nowe konto IKE lub IKZE.

2. NOWE IKE ZAMIAST OFE

2.1 SYSTEM DO POPRAWY

Budowany latami II filar systemu emerytalnego oparty na oszczędzaniu kapitałowym został poważnie osłabiony w wyniku reformy zapoczątkowanej w 2013 roku.

Polityka inwestycyjna zakazująca inwestowania w dłużne papiery Skarbu Państwa spowodowała, że Otwarte Fundusze Emerytalne (OFE) stały się funduszami akcyjnymi o wysokim ryzyku inwestycyjnym. Na koniec sierpnia 2019 roku aktywa OFE były warte 151 mld zł, przy czym udział akcji i innych ryzykownych instrumentów finansowych wyniósł 124 mld zł, tj. 82%.

Uzależniona od koniunktury na giełdzie papierów wartościowych wysoka zmienność stóp zwrotu OFE generuje niebezpieczeństwo dla oszczędności przyszłych emerytów. Oznacza to, że w obecnym kształcie II filar systemu emerytalnego przestał realizować cele, do których został powołany.

Aby znowelizować system emerytalny rząd postanowił w 2019 r. dokonać daleko idącej reformy polegającej na przeniesienia aktywów z OFE na IKE. Skierowanie środków z OFE na IKE ma służyć budowaniu prywatnych oszczędności emerytalnych Polaków, ponieważ tak jak w przypadku PPK, środki przekazane z OFE na IKE stanowią będą prywatną własność oszczędzającego.

Proces na poziomie operacyjnym obejmuje:

- Przekształcenie powszechnych towarzystw emerytalnych PTE, prowadzących OFE w towarzystwa funduszy inwestycyjnych (TFI).
- Przekształcenie OFE w specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte (SFIO), które będą prowadzić indywidualne konta emerytalne (IKE) zarządzane przez TFI powstałe z przekształcenia. Dotychczasowi członkowie OFE staną się uczestnikami SFIO.

W ramach SFIO powstałych z przekształcenia OFE utworzone zostaną dwa subfundusze: subfundusz emerytalny oraz subfundusz przedemerytalny. Na 5 lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego jednostki uczestnictwa subfunduszu emerytalnego zapisane na IKE uczestnika będą stopniowo zamieniane na jednostki uczestnictwa subfunduszu przedemerytalnego. Polityka inwestycyjna subfunduszu przedemerytalnego będzie dostosowana do wieku i profilu ryzyka oszczędzającego. Docelowo portfel takiego subfunduszu będzie zawierał 70% instrumentów dłużnych.

2.2 WIELKA PRZEPROWADZKA

Co po OFE? Rząd zaproponował dwie możliwości kontynuowania oszczędzania: IKE oraz indywidualne subkonto w FUS.

Domyślną opcją będzie przeniesienie całości środków z OFE na prywatne konto IKE w Specjalistycznym Funduszu Inwestycyjnym Otwartym (SFIO), którym będzie zarządzać Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych. Na IKE zostaną zarejestrowane jednostki uczestnictwa uczestników SFIO. Taka operacja będzie przeprowadzona automatycznie, bez jakichkolwiek działań oszczędzającego, o ile nie złoży on deklaracji o wyborze drugiej opcji. Po wprowadzeniu reformy do SFIO nie będzie przekazywana żadna część składki emerytalnej od wynagrodzenia.

Wybór IKE będzie wiązać z opłatą przekształceniową w wysokości 15% wartości środków zgromadzonych w OFE. Kwota ta po umorzeniu odpowiadającej jej liczby jednostek rozrachunkowych OFE, zostanie przykazana do Funduszu Rezerwy Demograficznej w ZUS w dwóch ratach, po 7,5% każda – pierwsza w 2020 roku a druga w 2021 roku.

Opłata przekształceniowa jest substytutem podatku dochodowego pobieranego od emerytur wypłacanych z FUS. Wysokość opłaty odpowiada poziomowi efektywnej stopy opodatkowania emerytur z I filaru.

Aktywa przeniesione z OFE na IKE będą miały charakter prywatny, więc będą podlegać dziedziczeniu i będzie można je obciążyć zastawem.

Wypłata środków z IKE pochodzących z OFE będzie możliwa po osiągnięciu wieku emerytalnego, w jednej transzy lub w ratach. W tym przypadku obowiązuje zwolnienie podatkowe. W przypadku wcześniejszego wycofania z IKE środków pochodzących z OFE, jak też z dodatkowych wpłat, zostanie pobrany podatek od zysków kapitałowych.

Alternatywna opcja polega na przeniesieniu środków z umorzonych jednostek rozrachunkowych OFE na indywidualne subkonto w FUS. Aby wybrać tą opcję należy złożyć odpowiednią deklarację. Przekazane do FUS środki zostaną zaliczone ubezpieczonemu na poczet jego przyszłej emerytury. W tym przypadku nie będzie pobierana żadna opłata.

Aktywa w FUS mają status publiczny, nie mogą być wypłacane przed osiągnięciem wieku emerytalnego i nie podlegają dziedziczeniu, ani podziałowi w razie ustania małżeństwa.

Wypłata emerytury jest obciążona podatkiem dochodowym od osób fizycznych PIT.

Porównanie IKE i FUS

	INDYWIDUALNE KONTO EMERYTALNE (IKE)	FUNDUSZ UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH (FUS)
OPCJA	Domyślna	Dobrowolna
CHARAKTER AKTYWÓW	Prywatny	Publiczny
MIEJSCE PRZEKAZANIA AKTYWÓW	SFIO	Fundusz Rezerwy Demograficznej
ZARZĄDZAJĄCY AKTYWAMI	TFI	Polski Fundusz Rozwoju
OPŁATA PRZEKSZTAŁCENIOWA	15% wartości aktywów w dwóch transzach po 7,5% każda	Brak
OBCIĄŻENIA PRZY WYPŁACIE ŚRODKÓW PO PRZEJŚCIU NA EMERYTURĘ	Brak	PIT na zasadach ogólnych
WYCOFANIE ŚRODKÓW PRZED PRZEJŚCIEM NA EMERYTURĘ	Możliwe, podatek od zysków kapitałowych	Nie ma możliwości
DZIEDZICZENIE	Tak	Nie
STOPA ZWROTU	Zależy od jakości zarządzania IKE	Wskaźnik waloryzacji FUS

2.3 KORZYŚCI Z DOKOŃCZENIA REFORMY OFE

Reforma OFE ma na celu zabezpieczenie praw nabytych obywateli wynikających z oszczędności zgromadzonych w OFE, oraz wzmocnienie polskiego systemu emerytalnego. Oszczędzający będą mogli teraz zdecydować, czy aktywa zgromadzone w OFE mają stać ich prywatną własnością – wybierając IKE, czy publiczne - wybierając FUS.

W dłuższym horyzoncie czasowym reforma systemu emerytalnego, w połączeniu z Pracowniczymi Planami Kapitałowymi przyczyni się do wzrostu długoterminowych prywatnych oszczędności Polaków, co zwiększy bezpieczeństwo ekonomiczne przyszłych emerytów. Poprawi się też stabilność ekonomiczna państwa oraz powstaną nowe fundamenty dla rozwoju inwestycji i rynku kapitałowego.

ROZDZIAŁ **3**

NA EMERYTURĘ, INACZEJ

Decyzje finansowe mają wpływ na całe życie. Przedstawione w poprzednich rozdziałach formy oszczędzania są zinstytucjonalizowane, co nie daje pełnej swobody w zakresie dysponowania oszczędnościami. Polski rynek finansowy daje jednak możliwość długoterminowego oszczędzania samodzielnie. Całkiem niezależnie od państwa można gromadzić prywatne środki w dowolnej ilości i czasie. Takie oszczędności są w pełni prywatne i można nimi dowolnie dysponować. Jedynym obowiązkiem jest zapłata podatku od zysków kapitałowych przy wyjściu z inwestycji.

1. OBLIGACJE SKARBOWE

1.1 BEZPIECZNY PAPIER WARTOŚCIOWY

Obligacje skarbowe są papierami wartościowymi sprzedawanymi przez Ministra Finansów reprezentującego Skarb Państwa w celu finansowania potrzeb budżetowych. Państwo, sprzedając obligacje zobowiązuje się zwrócić pożyczone pieniądze wraz z należnymi odsetkami dokonując ich wykupu w ustalonym terminie.

Agentem emisji polskich obligacji skarbowych w sieci detalicznej jest PKO Bank Polski, który oferuje te papiery w ciągłej sprzedaży w swoich oddziałach, punktach obsługi klientów Domu Maklerskiego PKO BP a także za pośrednictwem konta Inteligo, poprzez internet i telefonicznie. Nie obowiązują żadne limity w zakresie minimalnej i maksymalnej liczby nabywanych obligacji, co pozwala dostosować inwestycję do indywidualnych możliwości finansowych.

Obligacje skarbowe są odpowiednim papierem wartościowym do średnio- oraz długookresowego oszczędzania. Ze względu na długi termin zapadalności odpowiednimi instrumentami finansowymi do budowania oszczędności emerytalnych są Emerytalne Dziesięcioletnie Oszczędnościowe Obligacje Skarbowe (symbol EDO). Posiadają one stosunkowo długi termin zapadalności a oprocentowanie jest indeksowane inflacją. Wartość nominalna obligacji i cena jej sprzedaży wynosi 100 zł za sztukę. Za pieniądze uzyskane z wykupywanych obligacji można nabyć kolejne serie obligacji z bonifikatą 10 groszy od sztuki.

Oprocentowanie obligacji EDO jest zmienne i ustalane jako suma:

- › aktualnego wskaźnika inflacji;
- › oraz marży odsetkowej 1,5%, gwarantującej zysk powyżej inflacji.

Odsetki są kapitalizowane w okresach rocznych i wypłacane wraz z kapitałem w dniu wykupu obligacji. Dochody uzyskane z obligacji skarbowych (odsetki i dyskonto jeżeli cena sprzedaży była niższa od wartości nominalnej obligacji) są obciążone podatkiem od zysków kapitałowych.

1.2 INWESTYCJA DLA KAŻDEGO

Obligacja skarbowa jest prostym instrumentem finansowym, zatem podjęcie decyzji o jej zakupie nie wymaga specjalistycznej wiedzy ani prowadzenia analiz. Informacje o obligacjach zawarte w liście emisyjnym Ministra Finansów są rzetelne, nie zawierają „kruczków” ani warunków opisanych skomplikowanym specjalistycznym językiem.

Jest to instrument alternatywny do lokaty bankowej, jednak koszty ewentualnego wycofania się z inwestycji przed datą wykupu są niższe niż w przypadku zerwania lokaty terminowej. Oprocentowanie oparte na inflacji pozwala uniknąć straty realnej wartości oszczędności, spowodowanej spadkiem wartości siły nabywczej złotego.

Podstawową zaletą inwestycji w obligacje skarbowe jest bezpieczeństwo ulokowanych środków. Wykup obligacji i wypłatę odsetek Skarb Państwa gwarantuje całym majątkiem. Wiarygodność naszego państwa jako dłużnika uzasadniają dobre oceny ratingowe. Dla przykładu agencja Standard & Poor's potwierdziła w kwietniu 2019 roku długoterminowy rating Polski w walucie obcej na poziomie inwestycyjnym „A-” z perspektywą stabilną. Podobnie pozytywnie postrzegana jest wiarygodność kredytowa naszego kraju przez agencje Moody's oraz Fitch.

Kupując obligacje skarbowe nie tylko spokojnie gromadzimy pieniądze na emeryturę, ale również pomagamy rządowi realizować potrzeby budżetowe, przez co przyczyniamy się do rozwoju kraju.

1.3 PRZYKŁADOWY SZACUNEK STOPY ZWROTU Z OBLIGACJI SKARBOWEJ

- › Emerytalna Dziesięcioletnia Oszczędnościowa Obligacja Skarbowa ED00929 sprzedawana we wrześniu 2019 roku.
- › Oprocentowanie obligacji 4,2% (inflacja 2,7% + marża odsetkowa 1,5%).

Przyjmując niezmiennie oprocentowanie do dnia wykupu obligacji we wrześniu 2029 roku:

- › otrzymamy skumulowane odsetki: 50,90 zł;
- › zapłacimy podatek od zysków kapitałowych: 9,67 zł.

W efekcie:

- › zysk netto z inwestycji wyniesie 41,23 zł;
- › do wypłaty pozostanie 141,23 zł.

Stąd roczna stopa zwrotu z inwestycji wyniesie 3,5%, czyli powyżej zakładanej inflacji w wysokości 2,7%.

2. LOKATY BANKOWE

Odkładanie pieniędzy na bankowych lokatach długoterminowych jest odpowiednią opcją dla osób, które chcą „zamrozić” swoje pieniądze na długi czas z myślą o emeryturze. Przy lokacie wieloletniej odsetki są kapitalizowane w ustalonych okresach, co zwiększa efektywność inwestycji.

Klientowi decydującemu się na przechowanie pieniędzy w banku przez wiele lat należy się premia w postaci wyższego oprocentowania lokaty. Oprocentowanie lokat długoterminowych powinno być więc wyższe niż lokat o krótkich terminach zapadalności.

W przypadku oszczędzania na lokacie długoterminowej wybór oprocentowania ma kluczowe znaczenie. Banki oferują stałe lub zmienne oprocentowanie. W pierwszym przypadku bank wypłaci z góry ustalone odsetki bez względu na sytuację rynkową. Będzie to korzystny wybór o ile nie wzrosną rynkowe stopy procentowe. Jeżeli spodziewamy się podwyżek stóp procentowych, korzystniej jest nie „zamrażać” oszczędności na lokacie o stałym oprocentowaniu.

Dochody, jakie można uzyskać z oprocentowania lokat bankowych są najniższe spośród wszystkich form inwestowania. Należy mieć również na względzie, że od zarobionych odsetek zostanie pobrany podatek od zysków kapitałowych. A wówczas trudno będzie wygrać z inflacją.

Zaletą oszczędzania w banku jest stosunkowo wysokie bezpieczeństwo środków. Oszczędzający powinien otrzymać zwrot wpłaconego kapitału i odsetki zgodnie z umową. Na wypadek niewypłacalności banku środki zgromadzone na rachunkach osób fizycznych są gwarantowane przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny. Kwota depozytu w jednym banku nieprzekraczająca równowartości w złotych 100 tys. euro jest gwarantowana w całości.

3. FUNDUSZE INWESTYCYJNE

Jeżeli nie chcesz samodzielnie inwestować na giełdzie, możesz skorzystać z oferty funduszy inwestycyjnych. Powierzenie skomplikowanych prac związanych z analizowaniem sytuacji na rynku kapitałowym specjalistom zarządzającym funduszami inwestycyjnymi może przynieść korzyści w postaci zadowalających stóp zwrotu przy niższym ryzyku inwestycyjnym.

Aktywa funduszy inwestycyjnych są bezpiecznie przechowywane w niezależnym banku pełniącym rolę depozytariusza.

Na polskim rynku funkcjonuje wiele rodzajów funduszy inwestycyjnych otwartych i zamkniętych, stosujących różne strategie inwestycyjne determinujące ich potencjał zarabiania i ryzyko.

Przy wyborze funduszu w celu gromadzenia oszczędności jednym z kluczowych kryteriów są osiągnięte wyniki, w tym przede wszystkim te długookresowe, ze szczególnym uwzględnieniem zadowalającej stopy zwrotu i akceptowalnego poziomu ryzyka inwestycyjnego. W tym przypadku właściwym wyborem mogą być otwarte fundusze inwestycyjne mieszane. Charakteryzują się one średnią zyskowością i umiarkowanym poziomem ryzyka. W portfelach funduszy mieszanych znajdują się udziałowe papiery wartościowe o wysokim poziomie ryzyka (głównie akcje), oraz papiery dłużne o relatywnie niskim poziomie ryzyka tj. obligacje, listy zastawne, obligacje i bony skarbowe, a także lokaty bankowe. Udziałowe papiery wartościowe decydują o potencjale wzrostowym funduszu, natomiast papiery dłużne przynoszą niezależnie od koniunktury na rynku akcji dochód w postaci odsetek przy niskim ryzyku.

Warte uwagi są też fundusze dłużnych papierów wartościowych. Długoterminowo można na nich zarobić mniej niż w funduszach mieszanych ale ich zaletą jest niższe ryzyko inwestycyjne.

Godne uwagi są fundusze parasolowe, które posiadają w parasolu kilka subfunduszy, o różnym poziomie ryzyka. Uczestnik funduszu może przenosić aktywa między subfunduszami dostosowując charakter inwestycji np. do swojego wieku. Taki transfer nie wymaga zapłaty podatku od zysków kapitałowych, jednak jest on wymagalny po zamknięciu inwestycji i wycofaniu środków z funduszu.

4. AKCJE NA GIEŁDZIE DLA ODWAŻNYCH

Alternatywnym sposobem na pomnażanie oszczędności na emeryturę są inwestycje w akcje notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Należy jednak mieć na względzie, że z inwestowaniem w akcje wiąże się istotne ryzyko poniesienia straty w wyniku spadku kursu giełdowego. Osiągnięcie sukcesu inwestycyjnego wymaga dużych nakładów pracy analitycznej, znajomości finansów spółek akcyjnych, reguł ekonomii, a także posiadania odpowiednich cech osobowości, które pozwalają akceptować ryzyko rynku akcji.

Portfel akcji winien być odpowiednio zdywersyfikowany i zawierać nisko skorelowane walory perspektywicznych spółek z różnych branż, w szczególności tych wypłacających regularnie dywidendy. Dobrą strategią jest kupowanie akcji w różnych okresach, dzięki czemu uśredniona zostanie cena budowy portfela. Inwestowanie na giełdzie wymaga dyscypliny i odporności na emocje, w szczególności wstrzymania się z zakupami, kiedy rynek jest w euforii.

Wraz z wiekiem należy zmniejszać udział akcji w portfelu emerytalnym. Ewentualna bessy na giełdzie mogłaby w najbardziej newralgicznym momencie, jakim jest przejście na emeryturę, zniweczyć wyniki wieloletniego oszczędzania a na ich odbudowanie może zabraknąć czasu. Należy też brać pod uwagę, że mogą zaistnieć nieprzewidziane wydatki związane z ratowaniem zdrowia w senioralnym wieku.

5. WARTOŚĆ PIENIĄDZA W CZASIE

Oszczędzanie jest istotnym elementem sztuki racjonalnego planowania życia. Czas jest sprzymierzeńcem oszczędzających a nie sprzyja tym, którzy zwlekają z taką decyzją.

Bez względu na to, jaką formę lokowania pieniędzy wybierzemy, kluczową rolę odgrywa czas jego rozpoczęcia i dyscyplina.

Systematyczne odkładanie określonych kwot to najbardziej skuteczna forma długoterminowego oszczędzania. Nawet niewielkie kwoty systematycznie gromadzone przez okres aktywności zawodowej trwający kilkadziesiąt lat po skapitalizowaniu mogą złożyć się na pokaźną sumę.

Im wcześniej rozpoczniemy oszczędzanie, tym saldo końcowe będzie większe. Rozważmy dwa przypadki oszczędzania na dodatkową emeryturę.

Dwóch trzydziestolatków zamierza oszczędzać na dodatkową emeryturę w bezpiecznym funduszu inwestycyjnym do chwili osiągnięcia wieku emerytalnego. Paweł bez zwłoki rozpoczyna oszczędzanie, które potrwa 35 lat. Gaweł odłożył tę decyzję o 5 lat, więc pozostało mu tylko 30 lat do osiągnięcia wieku emerytalnego. Miesięczne wpłaty do funduszu wynoszą 200 zł, ale co rok panowie będą zwiększać wpłaty o 3%. Przewiduje się, że w okresie oszczędzania średnia roczna stopa zwrotu z inwestycji funduszu wyniesie 4%, a inflacja będzie utrzymywać się na poziomie 2%. Porównanie wyników oszczędzania zawiera poniższa tabela.

Znaczenie okresu oszczędzania

	PAWEŁ OSZCZĘDZA 35 LAT	GAWEŁ OSZCZĘDZA 30 LAT
Suma nominalna wpłat	145.309 zł	114.381 zł
Zyski kapitałowe	136.784 zł	88.638 zł
Zgromadzony kapitał	282.093 zł	203.019 zł
Podatek od zysków kapitałowych	25.989 zł	16.841 zł
Do wypłaty	256.104 zł	186.178 zł
Obecna wartość wypłaty	141.388 zł	102.783 zł

Źródło: Opracowanie własne - wykorzystano kalkulator online Esaliens TFI.

Różnica czasu oszczędzania to tylko 5 lat, a do dyspozycji Pawła pozostaje kwota oszczędności o 38% wyższa niż u Gawła. To właśnie czas zaważył na takim wyniku, bowiem Gaweł nie tylko odłożył mniejszy kapitał ale również w mniejszym stopniu wykorzystał siłę procentu składanego.

Wniosek – im wcześniej zacniemy oszczędzać na emeryturę, tym jesień życia będzie bardziej pogodna.

Powyższe wyniki dowodzą, że odkładanie decyzji o oszczędzaniu jest błędem nie do naprawienia, bowiem straconego czasu nigdy nie odzyskamy, co zaważy na jakości naszego życia w przyszłości.

Taki wniosek winien być wyciągnięty w stosunku do wprowadzanych obecnie nowych możliwości oszczędzania na emeryturę, jaką dają Pracownicze Plany Kapitałowe. Im wcześniej do nich przystąpimy, tym większymi środkami będziemy dysponowali w przyszłości. Tym bardziej, że do naszych oszczędności w przybliżeniu drugie tyle dołoży nam pracodawca oraz Skarb Państwa.

Pracowniczy Program Kapitałowy (PPK)	dobrowolny program emerytalny tworzony w celu systematycznego gromadzenia oszczędności przez uczestników PPK z przeznaczeniem na wypłatę po osiągnięciu przez nich 60 roku życia oraz na inne cele określone w ustawie o PPK.
Ustawa o PPK	Ustawa o pracowniczych planach kapitałowych (Dz. U. poz. 2215) z 4 października 2018 roku z późn. zm.
Uczestnik PPK	osoba fizyczna, która ukończyła 18 rok życia, w imieniu i na rzecz której podmiot zatrudniający zawarł umowę o prowadzenie PPK z instytucją finansową.
Rachunek PPK	zapis w rejestrze uczestników funduszu inwestycyjnego, lub w subrejestrze uczestników subfunduszu funduszu inwestycyjnego z wydzielonymi subfunduszami, lub w rejestrze członków funduszu emerytalnego, lub wyodrębniony rachunek w ubezpieczeniowym funduszu kapitałowym, prowadzony na zasadach określonych w ustawie o PPK.
Wynagrodzenie	podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe uczestnika PPK.
Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (FUS)	państwowy fundusz celowy, z którego środków są finansowane wypłaty świadczeń z ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego i wypadkowego. Dysponentem FUS jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS).
Fundusz inwestycyjny	Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty (SFIO), którego oferta nabycia jednostek uczestnictwa jest skierowana do uczestników PPK, lub ubezpieczeniowy fundusz kapitałowy.
Fundusz zdefiniowanej daty	fundusz inwestycyjny, subfundusz funduszu inwestycyjnego, albo fundusz emerytalny, który uzależnia politykę inwestycyjną w zależności od wieku uczestników PPK.
Zdefiniowana data funduszu	rok, w którym wiek 60 lat osiągają osoby urodzone w roku stanowiącym środek przedziału roczników, dla których dany fundusz jest właściwy. Np. dla osoby urodzonej w 1990 roku odpowiednim funduszem będzie fundusz ze zdefiniowaną datą w 2050 roku. Instytucje finansowe są zobowiązane do tworzenia funduszy ze zdefiniowaną datą przypadającą co 5 lat dla kolejnych pięcioletnich przedziałów roczników.
Podmiot zarządzający	podmiot zarządzający funduszami zdefiniowanej daty: Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych (TFI), Powszechne Towarzystwo Emerytalne (PTE), Pracownicze Towarzystwo Emerytalne (PrTE) lub zakład ubezpieczeń.
Pracowniczy Program Emerytalny (PPE)	zbiór umów tworzących dodatkową dobrowolną formę oszczędności emerytalnych. W ramach PPE podmiot zatrudniający odprowadza składki podstawowe za swoich pracowników, będących uczestnikami PPE.
Polskie dłużne papiery skarbowe	obligacje skarbowe i bony skarbowe emitowane przez Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej w celu pozyskania na rynku środków finansowych na realizację potrzeb budżetowych państwa.
Obligacje korporacyjne	dłużne papiery wartościowe emitowane przez przedsiębiorstwa w celu pozyskania na rynku środków finansowych na realizację własnych potrzeb finansowych.
Podatek od zysków kapitałowych	zryczałtowany podatek dochodowy od osób fizycznych o stawce 19%. Pobierany jest od dochodów kapitałowych – na przykład od zysków z funduszy inwestycyjnych, akcji, obligacji i lokat bankowych.

O FUNDACJI GPW

Działalność edukacyjna jest jedną z podstaw budowania zaufania do rynku kapitałowego i funkcjonujących na nim podmiotów. Realizując swoją misję, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. od wielu lat prowadzi działania edukacyjne kierowane do młodzieży, inwestorów i profesjonalistów rynku kapitałowego. Poszukując odpowiedniego narzędzia, które umożliwi wzrost zasięgu i efektywności realizowanych inicjatyw, spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej GPW powołały Fundację GPW.

Celem Fundacji GPW jest rozwój i adaptacja oferty edukacyjnej. Fundacja realizuje swoje cele statutowe m.in. poprzez organizację i realizację projektów szkoleniowo-edukacyjnych dla młodzieży szkolnej, studentów oraz realizację programów stażowych, a w szczególności poprzez wspieranie studentów i absolwentów uczelni wyższych w kontaktach z rynkiem pracy.

KONTAKT DO FUNDACJI GPW

www.gpw.pl/fundacja-gpw

E-mail: fundacjagpw@gpw.pl

Adres: ul. Książęca 4, 00-498 Warszawa

